

Rolová hra pro političky

Rolová hra je efektivní způsob, jak prezentovat dominační techniky, a zároveň zapojit účastnice workshopu. Níže jsou uvedeny podrobné pokyny pro školitele a školitelky workshopu, včetně časového harmonogramu, návodu k rolové hře, charakteristik postav a navrhovaných debriefingových aktivit.

Časový harmonogram

- 15 minut - Příprava účastnic na rolovou hru
- 15 – 20 minut - Rolová hra
- 40 – 60 minut - Debriefing (debriefingové otázky, inovativní metoda “Divadlo utlačovaných”)

Jste členkou místního zastupitelstva **Kocourkov**. Přečtěte si svou roli (pro sebe) a připravte se na schůzi zastupitelstva, která bude probíhat 15 minut. Během schůze bedlivě pozorujte své kolegy a kolegyně.

Informace o Kocourkově:

- 3500 obyvatel
- 25 členů a členek místního zastupitelstva (20 mužů a 5 žen)
- Veřejné vybavení: školka, škola, doktor/ka, restaurace se sálem pro pořádání veřejných akcí, fotbalový stadion, žádné dětské hřiště
- Sociální život: akce jsou organizované především Sborem dobrovolných hasičů (plesy, Den dětí), Asociací myslivosti (plesy a další společenské události) a místními skauty

1

Otázky pro účastnice po rolové hře:

- Jaké chování nebylo v pořádku? (Veškeré nekorektní chování napište na flipchart, abyste se poté mohli vracet ke konkrétním příkladům.)
- Zažila jste někdy podobnou situaci?
- Jaké jsou další možné situace, které by mohly nastat?
- Jaké je to být v pozici osoby, vůči které jsou užívány dominační techniky?
- Jak reagovat v těchto situacích?

Postavy rolové hry

Vzhledem k velikosti skupin můžete měnit složení či počet postav v rolové hře. Vytiskněte níže přiložený seznam postav a jejich charakteristik (a úkolů), rozstříhejte jej na jednotlivé díly (postava + úkol). Účastnice si poté náhodně vylosují svůj charakter (který se navzájem neukazují). Hlavní roli Petře nechte zhruba 5 až 10 minut na přípravu. Jelikož ona bude ta, na které se bude ilustrovat většina dominačních technik, předem ji informujte o tom, že pokud se nebude cítit dobře, může kdykoliv říct STOP a tím ukončit rolovou hru.

<p>Petra Nováková, místní zastupitelka, učitelka, 40 let, matka 2 dětí, ve volném čase pečuje o své děti a věnuje se zahradničení</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Připravte si krátkou prezentaci (5-10 minut) návrhu na postavení dětského hřiště v Kocourkově. Prezentujte svůj návrh na schůzi zastupitelstva (dejte si pozor na potenciální negativní reakce).</p>
<p>Vojtěch Nesvačil, starosta, poprvé zvolen do této funkce, 60 let, otec 2 dětí, myslivec</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Předsedáte schůzi zastupitelstva. Neposloucháte ani nevyrušujete prezentovaný návrh (na rozdíl od ostatních účastníků schůze).</p>
<p>Josef Lelíček, místostarosta, podnikatel, 55 let, bezdětný, myslivec</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Děláním vtipům zesměšňujete prezentující osobu. Na konci schůze zastupitelstva přijmete pozvání na pivo od Roberta Jelínka.</p>
<p>Magda Poláčková, místní zastupitelka, na mateřské dovolené, 35 let, matka 2 dětí, ve volném čase pečuje o své děti</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Vyjádříte svou podporu prezentovanému návrhu. Minulé schůze zastupitelstva jste se nemohla zúčastnit, neboť jste měla nemocné dítě.</p>
<p>Bořivoj Lopta, místní zastupitel, učitel tělocviku, 35 let, bezdětný, má rád sporty, trenér místního fotbalového týmu</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Oponujete prezentovanému návrhu. Zdá se Vám, že investice do dětského hřiště není nutná. Přijdete s vlastním návrhem na rekonstrukci tribun fotbalového stadionu.</p>
<p>Ing. Arnošt Procházka, místní zastupitel, inženýr, 45 let, otec 2 dětí, má rád sporty</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Ignorujete prezentující osobu. Během její prezentace si čtete noviny.</p>
<p>MVDr. Karel Jura, místní zastupitel, veterinář, 50 let, otec 1 dítěte, nadšenec pěší turistiky</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Prezentující osobě nevěnujete pozornost, během prezentace hlasitě komentujete velikost jejich prsou.</p>

<p>Pavel Novotný, místní zastupitel, gynekolog, 49 let, otec 3 dětí, člen místního Sboru dobrovolných hasičů</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Řeknete (ne nahlas – jen tak mimochodem), že souhlasíte s návrhem, protože víte, že si děti nemají kde hrát.</p>
<p>Milan Šťastný , místní zastupitel, majitel místní restaurace, 58 let, otec 1 dítěte, člen místního Sboru dobrovolných hasičů</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Během celé prezentace jste na telefonu (hrajete hry, píšete SMS, emaily, etc.).</p>
<p>Ivo Truhlář, místní zastupitel, instalatér, 46 let, otec 2 dětí, myslivec</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Během prezentace se bavíte se svými kolegy. Poznámka: V případě, že se s vámi Vaši sousedé nebudou bavit, vstanete a dojdete za jinými kolegy.</p>
<p>Robert Jelínek, místní zastupitel, stavař, 54 let</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Na konci prezentace se obrátíte na svého kolegu Josefa Lelíčka a pozvete ho na pivo.</p>
<p>Barnabáš Doležal, místní zastupitel, právník, 45 let</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Prezentaci nevěnujete pozornost, ale naopak se smějete prezentující osobě a několikrát zmíníte, že nemá žádný akademický titul.</p>
<p>Richard Fiala, místní zastupitel, farmář, 55 let</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Podpoříte návrh Bořivoje Lopty a zdůrazníte, že prioritou Kocourkova je investice do sportu.</p>
<p>Štěpán Poslušný, místní zastupitel, soukromý konzultant, 38 let</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Dáváte najevo, že Vás prezentace návrhu nezajímá. Prezentující osobu neposloucháte a povídáte si s ostatními kolegy. Poznámka: V případě, že se s Vámi vaši sousedé nebudou bavit, vstanete a dojdete za jinými kolegy.</p>
<p>Petr Mládek, místní zastupitel, architekt, 40 let</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Několikrát připomenete, že prezentující osoba mohla tento návrh projednat se sociálním výborem.</p>

Daniel Čermák, místní zastupitel, manažer, 43 let	<u>Váš úkol:</u> Přijdete pozdě – nahlas si stěžujete, že jste nemohl najít zasedací místnost. Ptáte se, jaký návrh se nyní prezentuje.
Jan Urban, místní zastupitel, majitel místní autoškoly, 47 let	<u>Váš úkol:</u> Velmi radostně probíráte výsledek včerejšího fotbalového zápasu se svým kolegou Markem Kadlecem. Oba dva jste fanoušci vítězného týmu.
Honza Šimek, místní zastupitel, učitel matematiky a fyziky, 63 let	<u>Váš úkol:</u> Otočíte se na svou kolegyni Magdu Poláčkovou a sprostě ji obviníte ze zanedbávání jejích povinností (nedorazila na minulou schůzi zastupitelstva).
Karel Kopecký, místní zastupitel, návrhář, 32 let	<u>Váš úkol:</u> Jakmile se dozvíte, čeho se týká prezentace, omluvíte se a odejdete na toaletu.
Margita Bartošová, místní zastupitelka, hospodyňka, 52 let	<u>Váš úkol:</u> Váš telefon začne zvonit chvíli po začátku prezentace. Přijmete hovor a domlouváte se s manželem ohledně dnešní večeře.
Benjamin Knoflíček, místní zastupitel, důchodce, 75 let	<u>Váš úkol:</u> Během prezentace se zvednete a velmi pomalu se půjdete podívat z okna.
Kateřina Vlčková, místní zastupitelka, manažerka místního spolku pro mládež, 28 let	<u>Váš úkol:</u> Jste novou členkou zastupitelstva. Ráda byste podpořila přednášený návrh, ale když vidíte reakce ostatních, netroufnete si dát svou podporu najevo.
Karolína Konečná, místní zastupitelka, zdravotní sestřička, 61 let	<u>Váš úkol:</u> Ukazujete na telefonu fotografie svých vnoučat své kolegyni Kláře Malé.
Klára Malá, místní zastupitelka, recepční, 53 let	<u>Váš úkol:</u> S návrhem nesouhlasíte. Nemáte ráda prezentující osobu a raději se díváte na fotografie vnoučat Vaši kolegyně, fotografie hlasitě (pozitivně) komentujete.

Marek Kadlec, místní zastupitel,
majitel místního autoservisu, 43
let

Váš úkol: Velmi radostně probíráte výsledek včerejšího
fotbalového zápasu se svým kolegou Janem Urbanem.

Metoda Divadla Utlačovaných

Cílem této debriefingové aktivity je zahrát/vyzkoušet si různé strategie, jak čelit dominačním technikám, a ne o nich pouze hovořit teoreticky („v této situaci bych se zachoval/a takhle“, „Ignorovala bych jeho/její chování.“, etc.).

Kořeny divadla utlačovaných nalezneme v souvislosti s Pedagogikou Utlačovaných, se kterou přišel Paulo Freire v 60. letech 20. století v Brazílii, jako odpověď na tehdejší vojenský a elitářský režim. Cílem bylo u osob rozvinout kritické myšlení prostřednictvím kritické gramotnosti a dialogu, které vedou k uvědomění si vlastní životní situace. Brazilský dramatik a režisér Augusto Boal následně aplikoval pedagogiku utlačovaných do svého – divadelního jazyka a spolu s dalšími kolegy a kolegyněmi vyvinul koncept Divadla utlačovaných. Divadlo utlačovaných je soubor technik, her a cvičení, jejichž hlavní myšlenkou je obnovit/iniciovat dialog mezi lidmi skrze uměleckou formu – divadla. Zabývá se tématy útlaku, jak vnějšího, tak vnitřního. Můžeme jej použít k detekci mechanismů útlaku, kterým čelíme v našem každodenním životě. Teoretickým výsledkem je transformace naší společnosti s důrazem na solidaritu s utlačovanými.

5

Divadlo utlačovaných představuje publiku krátký divadelní příběh utlačovaného protagonisty/ky. Po přehrání příběhu jsou diváci a divačky dotázáni, zda by někdo nechtěl přijít na jeviště, zaujmout postavení utlačovaného hrdiny/ky (převzít roli) a pokusit se situaci zvrátit odlišným chováním (celá hra se hraje od znova). Záměrem je prozkoumat různé strategie a nápady, jak čelit mechanismům útlaku a přímo zapojit publikum do příběhu. Cílem je ukázat, že jsme schopni změnit děj k lepšímu a jsme schopni udělat to samé v našich životech.

V našem případě je krátkým divadelním představením právě rolová hra, utlačovanou protagonistkou je Petra Nováková, která čelí manipulativnímu chování během zasedání zastupitelstva. Po skončení rolové hry jsou účastníci vyzváni k vyměnění si role s Petrou Novákovou. Po výměně rolí se rolová hra hraje znovu a nová Petra by měla přijít s nápady a strategiemi, jak čelit manipulativnímu chování. Rolovou hru je možné opakovat, dokud bude o roli Petry zájem a účastníci budou stále přicházet s novými nápady a strategiemi, jak by se měla hlavní protagonistka Petra bránit.

